

Előfizetési feltételek:
 Egész évre 6 frt. — kr.
 Félévre . . . 3 " — "
 Negyedévre 1 " 50 "
 Egyes szám 10 kr.

HALADÁS

Hirdetések díja:
 4 hasábos petitsor 5 kr.
 Nyilttérben . . . 20 kr.
 Bélyegdíj egyes hirdetésnél . . . 30 kr.

Társadalmi, tanügyi, közgazdasági és ismeretterjesztő közlöny.

Szerkesztőségi iroda:
 Főtér 5. sz. a., hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Megjelen:
 Szerdán és Szombaton.

Kéziratok:
 Vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal:
 VOLCZ B. könyvnyomdája. Mindennemű pénzok hirdetések és reclamatiók ide intézendők.

A nemzetiségek nyelvének jogosultsága a társadalomban.

(z) Kétségtelen igazság az, hogy hivatalosan — általában — csak az állam nyelve használható, minden államnak szigorúan alkalmazott törvényei ezt a gyakorlatot tartják fenn, s nem találunk a magyar állam intézményéhez, illetőleg a nemzetiségi törvényhez hasonlót, a mely kivételesen, például egy törvényhatóság nyelvére, vagy a lakosság túlnyomó nemzetiségére való tekintetből az állami nyelven kívül, és a mellett másnak használatát is megengedi.

Pedig nézetünk szerint, ha valaki és így valamely nemzetiség is egy államnak jogait akarja gyakorolni, méltán meg lehet tőle kívánni, hogy erre vonatkozó nyilatkozatait az államnnyelvén tegye meg, s nem tartat igényt kiváltságra, ez általános, s az állam tekintélye csorbitatlan fenntartása tekintetéből is követendő szabály alól.

Avagy nem így volt e ez Franciaországban, midőn Elzásznak lakói franczianyelven kormányoztattak? S volt e kifogása az Elzásziaknak ez ellen — vagy jobban meg vannak e elégedve most a németnyelvű kormányzással?

És nem így van e ez Németországon, melynek Posen tartományát bizonyosan nem lengyelnyelven igazgatják?

Nem így a társadalomban.

Ha a hivatalos nyelv tekintélyét minden szigorral fenn kell tartani, annál szélesebb tért, és szabadságot kell engedni minden nemzetiségnek nyelve kulturáját fejleszteni, a rendelkezése alatt álló utakon és eszközökkel; mert a nyelveknek minden módon való visszaszorítása, avagy egy nyilatkozat mely az erre czélzó ohajtást fejezi ki azt a visszás eredményt szüli, hogy a nemzetiségek extravagantiákra vetemednek, s a tübingai egyetem háromszázados fennállási ünnepét ülik meg, melyhez egyáltalában semmi közük sincs s felhasználnak minden alkalmat a nyelvek mellett való tüntetésre.

Nem is panaszkodhatunk nálunk a nemzetiségek, nyelvek használatának elnyomásáért, sőt a korlátozó törvények sem hajtának szó szerint és szigorral keresztül, magyar nyelvű megvív és városok hatóságai sokszor kapnak nem magyar nyelvű hivatalos megtalálásokat, mi törvény szerint megengedhető nem volna.

De a meggondolatlan nyilatkozatok ninesenek helyén, melyek nem hogy az állam nyelvének előnyére szolgálnának, de kihívják a nemzetiségek daczolását.

Igy — emlékezünk — midőn egy német szintársulat Kolozsvártt czélba vette előadásokat rendezni, egyik lap azt a megjegyzést tette: Most már elmondhatjuk „öröködbe uram pogányok jöttek.” — És valjon miért? Anyanyelvét nem tagadhatja meg senki, s ha van ki e nemes szorakozást például Kolozsvártt németnyelven ohajtja élvezni, kinek lehet ez ellen kifogása.

Ha a nemzetiségek mivelődnek, ennek csak örvendenünk kell, a szellem az, a mi hazafias kell hogy legyen, mi legkevésbbé sem ellenkezik azzal, ha valaki saját nemzetisége közmívelődésének utján előre halad, — feltételezve, hogy a hazafiság által megkívánt miveltséget bírja.

Bem németnyelven vezényelte a hős magyar honvédeket, — s a német vezényszóval diadalra vezette őket.

Ne bántsuk senkinek nyelvét, de kívánjuk mindenkitől, hogy jó hazafi legyen!

— **A török katonáknak,** a bolgárok iránti csodálatra méltó türelméről a „K. Z.” egy levelezője többek közt a következőket írja: Este 10 órákor agyonra fáradt tagokkal érkezünk meg Eszki Dsumába. Utközben egy csapat katonával találkoztunk, kik Ozman Bazárból jövet tetőtől talpig átvázva szintén éjjeli szállást kerestek. Egy bolgár házban találtunk nagy nehezen szállást hova a katonák is be akartak jönni hogy holtra fáradt tagjaikat kipihentesék. A bolgár azonban nem bocsátotta be őket, s a szegény katonák a nélkül, hogy egy szót szóltak volna, fejökre vonták csuklyájukat, s a falhoz támaszkodva bár egész nap egy falatot sem ettek, nyugodtan tölték az éjt a sáros utcán. A török katonák lemondása és nélkülözése valóban nagyszerű, a legkisebb panaszhang nem hallik ajkaikról s a velők született s természetöbke oltott férfui méltóság egy pillanatra sem hagyja el őket; csendesesen és komolyan fogadják a mit adnak nekik.

— **A bécsi török követ** bukásához titokteljes mesét fűznek. Aleko pasa Arisztarkhi herceggasszonyával, ki különféle diplomatákat tett bolondjaivá s legutóbb a Konstinápolyban forralt összeesküvés miatt férje karjaiba száműzetett, sűrű s igen benső levelezésben állott. Egyike lett volna azon diplomatáknak, kiknek a delnő kitekerde a nyakát. Aleko látván, hogy állása immár tarhatatlan, megírta lemondóját s azt Bécsben fűnek fának mutogatta, mielőtt elbocsátatott volna. A titokteljes szerzői azonban tüzet vizet összezavarnak, mert azt is mondják, hogy a kontyon kívül az is nehezítette az Aleko pasa nyakán függő malomkövet, mely a kegyvesztés tengerébe sülyesztette, hogy Midhat pasával karonfogva járt Bécsben s nagyjelentőségű pillantásokat vetett mindenkire, aki Midhat pasa küldetését kívánta kifürkészni. Ez utóbbi látszik valószínűnek s ezt jól értesülő bécsi tudósítónk is megírta.

— **Az orosz sereg vesztesége** — mint Bukarestből írják — aug. 20-ától 29-ikéig: A ruscsuk-razgrádi vonalon 600. Eszki-Dsuma és Popkő mellett 3000. Ozman-Bazár és Tirnova közt 1500, a jobbszáron tett kémszemlék és Ozman pasa elleni harcokban 1200, a Sipkaszorosban 8000, összesen 14.300, ember.

— **Essad bey,** ki török főconsul volt Budapesten, mikor Andrassy magyar min. elnök volt, utóbb athéni, majd római követ volt a szultán egyenes kivánatára, kinél kegyben áll, bécsi nagykövetté neveztetett ki.

Megyénk egy évi tanügyi eredménye.

Tudhatja már mindenki, hogy a volt Tordamegye és Aranyoszek azon a mapán, mely a közoktatásügyi állapotokat tünteti elő a legsötétebb színekkel volt festve illetőleg utolsó előtti helyet foglaltak el.

Minden 100 gyermekből 33 gyermek járt iskolában.

Azon szerencsés helyzetbe jutottunk ma már, hogy annyira elmaradt tanügyünkről jobbat irhatunk.

Jelesen az elmúlt tanévben minden 100 gyermekből 57 részesült oktatásban, a mi 24% emelkedést mutat.

Volt az 1877 tanévig egész megyénknek 1 állami és 2 községi iskolája állami segélylyel fenntartva; Turban, M-Ludas és Toroczkon. A többi iskolák felekezetiiek voltak.

Az elmúlt tanévben népoktatási tanintézeteink száma gyarapodott: jelesen egy gazdasági szakosztálylyal megtoldandó felsőbb népiskolával M-Ludason; 1 állami iskolával Felvinczen; 7 községi iskolával: Egerbegy, Szent-László, Kocsárd, P.-Szent-Király, Gyéres, Bágyon, Ar.-Polyán, melyek működésüket már e tanévvel megkezdik.

Ezenkívül: Hidas, Aljára és Uj-Torda állami iskolái megnyitására kilátás van; továbbá Alsó- és Felső Szt.-Mihály falva községi iskolája a ministeri leirat tolytán elhelyezendő.

A tordai polgári iskola és egy felsőbb leányiskola ügyének végleges megoldása egy hónap alatt várható.

Ezek szerint megyénk egy év alatt nyert 4 állami elemi; egy felsőbb nép, — egy állami polgári, — és 8 községi iskolát; összesen 14 tanintézetet, és egy kisedővódát.

E szép eredményt a megyei közgazgatási bizottság lankadatlan szorgalmának köszönhetjük s vajha a jövő tanév is ily szép eredményt tudna felmutatni.

Bjela, a császár főhadiszállása.

Bjela, a császár előbbi főhadiszállása a „Daily News” levelezője így írja le: Románia legpiszkosb helye, melynek főutczája egyetlen szemétrakás; Comemara Irlandban, hol gyermek és sertés egy ólban fetreng, az utolsó bengáliai falu, melynek talaja dögvést lehet nem versenyezhet Bjelával piszkokban s rondaságban. A császári főhadiszállás egy török bej házában van; az ablaküvegek olajozott papírral pótolvák, ebben az udvaron a falu legbűdösebb trágyadombja van s köröskörül katonák szállásolják be. Döglött lovak rohadnak az

A csatateréről.

Augusztus 31-én 11 órákor Nedsib basa divisiója megtámadta Karahaszonkőit. Később az eszki-dsumai tábor megrohanta 5 óra tájban a Lom folyó balpartján a visszavonuló orosz hadállásokat. A törökök Hajderszkoy elfoglalása után mentek át a folyón. Több ellenséges ágyú leszereltetett. A lovasságnak utolsó támadása Szultánszkői mellett fényesen sikerült. Az oroszok elhagyván hadállásai-

utezákon, az utak meg szennyől járhatlanok. A forróságban a föld rohadást és penészt látszik izzadni. Az egykor tiszta patakok a tábor hulladéka szennynezi meg s ez egyuttal Bjela egyetlen levezető csatornája. S e mellett e hely sűrűn tömve van néppel s lóval. Csodálatos, hogy nincs több beteg. Hiszen a lég mételeyzeve kell hogy legyen. Magam is azt hiszem, hogy aklimatizáltam e dögvészes léget, de bizonyára azért általa föl van kelte bennünk a hajlam valamely ragályra, mely okvetlenül be kell hogy következék s melynek aztán gyöngült erővel nem fogunk tudni ellenállni. Roszullét, bágyadság, étvágytalanság általános azoknál, kik pár napot itt töltöttek. A eszásári főhadiszállás is érzékenyen szenved. Ignatieff tábornok hálóköntösben fogadott, hangja tompa, keze lázas volt; arról panaszkodott, hogy már több éjen át nem tudott aludni. Galitzyn herezeg heves lázban, ágyban fekszik. A eszásár maga bágyadtanak, halványanak látszik; egészsége ugy mondják, jó.

A török sebesültek

érdekében kiadott felhívásunk nem volt kiáltó szó a pusztában. Egy ivet veszünk ujabbról Tek. Baranyai Pálné Szül. Káli Nagy Jónanna és Tek. Özv. Kovács Béláné urnóktól 55 frt 45 kr. adománynyal a török sebesültek részére; ezen összeg tisztán az uj-tordai derék hölgyek adomány. Valóban nem tudjuk kit illet inkább a dicsőség, és érdem azt-e a ki küzd önfeláldozással hazájáért, vagy azt a ki látva a hőst elesve, tagjaiban megbénítve, iparkodik egész önfeláldozással enyhíteni kínjait. Ujtordának nagyrabecsült derék hölgyeinek forró köszönet a szenvedő emberiség nevében!

Az adakozóik névsorát itt közöljük: Puhl Ignác 3 frt. özv. Balázs Károlyné 60 kr. Bláha Józsefné 50 kr. Simon Andrásné 40 kr. Janosó Elekne 50 kr. Viski Károlyné 1 frt. Janosó Ilona 1 frt. Vajna Jánosné 40 kr. Markó Elekne 50 kr. Szöcs Gáborné 50 kr. Magyar Pálné 1 frt. Rediger Sománé 20 kr. Réner Gáborné 1 frt. Köteles Sámuelné 1 frt. özv. Szabó Sándorné 40 kr. id. Boné Józsefné 20 kr. Szölösi Roza 1 frt. Viski Józsefné 20 kr. özv. Szilágyi Andrásné 50 kr. ifj. Vizi Sándorné 20 kr. Subecz Anna 50 kr. Balogh Mária 50 kr. Csekme Andrásné 1 frt. Szilágyi Lila 20 kr. Markó Cháritás 30 kr. Lengyel Lila 40 kr. Váci Ferencné özv. Kövendiné 20 kr. Szentkirályi Sámuelné 20 kr. Gönczi Anna 30 kr. Balla Mártonné 50 kr. idő: Kövendi Mártonné 20 kr. Baranyai Pálné 1 frt. özv. Kovács Béláné 50 kr. Elek Lajosné 1 frt. Veres Antalné 50 kr. Kaján Józsefné 40 kr. ifj. Varga Józsefné 30 kr. Szabó Sámuelné 10 kr. Szabó Ferencné 20 kr. Fekete Sámuelné 20 kr. Tóht Györgyné 50 kr. Borbé Lajosné 20 kr. Ugrai Sándorné 50 kr. Bara Sámuelné 10 kr. Csákány Károlyné 30 kr. Deb: Szabó Istvánné 1 frt. Rácz Jánosné 20 kr. Debreczeni Sámuelné 50 kr. özv: Bara Sámuelné 20 kr. Gönczi Mártonné 50 kr. Szabó Zsuzsána 50 kr. Bakó Józsefné 10 kr. Viski Pálné 10 kr. Debreczeni Györgyné 20 kr. Pető Sámuelné 10 kr. Farkas Mártonné 10 kr. ifj. Boné Józsefné 50 kr. Szabó Mártonné 10 kr. Hersch Veronika 20 kr. özv: Nyitrai Józsefné 20 kr. Dénes Józsefné 20 kr. Diró Jánóné 10 kr. Balla Ferencné 10 kr. Zsejki Sára 20 kr. Csutak Károlyné 20 kr. Miklós Andrásné 20 kr. idő: Vizi Andrásné 20 kr. Kenderesi Ferencné 20 kr. Keresztes Lila 50 kr. Érsek Mártonné 1 frt. Kovács Károlyné 50 kr. özv: Boez Mártonné 20 kr. Boez Mozesné 1 frt. Ábrahám Sán-

dorné 1 frt. özv. Csipkés Istvánné 50 kr. Horváth Miklósne 20 kr. Ábrahám Lajosné 30 kr. Szabó Nelli 50 kr. Szentkirályi Istvánné 1 frt. Pozsonyi Antalné 50 kr. Boros Jánosné 30 kr. özv. Németi Józsefné 40 Szentkirályi Ágnes 40 kr. Gazner Józsefné 40 kr. id. Gazner Sámuelné 20 Fűsü Andrásné 10 kr. Damó Pálné 50 kr. Boné Zsuzsa 30 kr. Ravai Miklósne 10 kr. Kis Mihályne 10 kr. Nagy Sámuelné 10 kr. Csiha Juliánna 10 kr. Czeglédi Lászlóné 20 kr. Üveges Ilka 10 kr. Nagy Gáborné 20 kr. Gönczi Jánosné 10 kr. Kosa Józsefné 1 frt. Szigethi Eszter 10 kr. Zalányi Lajosné 50 Finta Imréné 10 kr. id. Viski Sándorné 1 frt. Viski Gábor 1 frt. özv. Harkányi Miklósne 50 kr. Kosa Györgyő 50 kr. Farkas Józsefné 10 kr. Gönczi Sándorné 10 kr. Szabó Ferencné 10 kr. Csonka Katalin 20 kr. Henter Károlyé 50 kr. Török Józsefné 20 kr. özv. Szathmári Györgyné 10 kr. Finta Jánosné 10 kr. Csipkés Sára 20 kr. Bölöni Istvánné 20 kr. Nagy Sándorné 20 kr. özv. Isza Jánosné 10 kr. Jakab Lila 10 kr. Albertfi Jánosné 10 kr. Isza Andrásné 10 kr. Butyka Gáborné 15 kr. Orosz Zsuzsa 50 kr. Pető Józsefné 40 kr. Ferenc Istvánné 10 kr. Gönczi Józsefné 1 kr. Biró Józsefné 10 kr. Szentkirályi Józsefné 10 kr. özv. Szabó Istvánné 10 kr. Eszéki Józsefné 10 kr. Kajlik Józsefné 1 frt. özv. Gönczi Miklósne 10 kr. Nagy Ferencné 1 frt. Nagy Jánosné 1 frt. Szabó Tamásné 50 kr. ifj. Molnár Jánosné 40 kr. Szabó Ferencné 10 kr. Balog Mártonné 40 kr. Biró Istvánné 10 kr. N. N. 10 kr. Todor Gergelyné 50 kr. Májér Jánosné 20 kr. özsvesen 55 frt. 45 kr.

A társalgásról.

(Vége.)

A társalgás szabályaiként felállithatók: a lélekjelenlét, a vidámság és az udvariasság.

A lélekjelenlétre minden körülmények között szükségünk van, de az emberekkel való közlekedésnél főképp nélkülözhetetlen.

Valamint az életben ugy a társalgásban is mindig váratlan és új dolgok merülnek fel, előre senki sem jeleni, hogy mit akar mondani, a beszédek a kérdések meglepők, s nincs időnk, hogy előbb elmélkedjünk magunkban az adandó válasz felett, azonnal kell válaszolnunk, s észrevételünket nem tehetjük meg akkor, mikor már a társalgás rég más tárgyra ment át. Ha élez is csak akkor jó ha csattanós, ha tárgyára azonnal rácsap, mint a kalapács az izzó vasra.

Csak éberem lehet élénken társalogni, az álmodozó vagy szórakozott ember beszélgetése nehézkes és unalmas, az ilyen rendszeren ügyetlennek tünik fel, mások nevelésgyógyává lesz, s olyan, mint egy ezölök, melyet a társaság eszme cserélgetésében maga után vonszolni kényszerülve van.

Ez éberség ki kell hogy terjeszkedjék érzéseinkre is, ez is a társalgás rendelkezése alatt kell hogy álljon — nem szabad, hogy egy külön érzés uralkodjék rajtunk e közben, hanem a beszélgetés tárgya kell hogy elfoglaljon, a társasággal kell nevetni, dicsérni, sohajtozni, vagy épen a hogy a körülmények kívánják.

Az indusok nagyon tapintatosan járnak el hogy midőn valamely bánatuk van az erdőbe el vonulnak, a természet utját követik, melyben bánatot nem látnak, haljuk az erdőnek ezer meg ezer dalnokát vidáman énekelni, de kimulni alig látunk egyet, vagy egyet se.

Az emberek nagy részint azért gyűlnek egybe, hogy munkájuk után pár órát vidám társalgással töltsenek el, miben mindig a házigaádzának kell jó példát mutatni.

Ha a házigaádzla vidámságtól sugárzó arezezal fogadja vendégeit, azok vannak győződve róla, hogy szivesen látja őket, s a társaság együttlétének a vidámság lesz alaphangulatja, míg ha savanyu képpel nyitja fel ajtaját, legyen bármily udvarias és előzőkeny e savanyu kép hatása nyomokat hagy maga után.

A társaságban pedig, a ki közönyösen, vagy miserabilisan, komoran tekint maga elé, annak vagy testi, vagy lelki baja van, s jobb ha otthon marad. Az ilyen ember számalmat sőt megvetést is ébreszt maga ellen, mert nem lehet vele tisztába jönni, hogy valjon halgatásának büszkeség vagy ostobaság e az oka. Ha bánata van, közölje kebelbarátjával, ha beteg hívasson doctort, de minden esetre maradjon otthon, mert semmivé teszi az egybejövétel célját jelenlétével.

A szigorú komolyság sem szabad hogy lábra kapjon a társaságban, főképp mellőzni kell a vallási és politikai vitatkozásokat, mert ezek éles ellennézetekre, és ellenségeskedésre nyitnak utat nagyon könnyen. Nem szabad megengedni, hogy egy tudomány feletti vita lábra kapjon, mert így a szó egy esetleg jelenlévő szaktudós hatalmába kerül vagy olyanbaé, ki magát szaktudósna képzei, vagy ilyennek akarja elhitetni — a mi még rosszabb — s a többiek kényszerülve lesznek hallgatni. A társalgást ugy kell intézni, hogy az könnyedén vidáman egyik tárgyról a másikra menjen át, ugy rendre mindenkinek nyilatkozik rész oly tárgyhoz hozzászollani, melyhez ért.

A kellemes társalgásnak ép oly nélkülözhetetlen feltétele az udvariasság, mint a vidámság, sőt a nélkül képzelni sem lehet. Hiszen már ez előtt 2000 esztendővel azt mondta Cicero, hogy a beszéd legyen szelid, nyájas engedékeny, s legkevésbbé önféjű és nyakas. Szeretreméltóság és kellem jellegezze azt.

Az udvariasságra nagyobb tekintettel kell lenni, mint az elménczésre és szikrázó szellemre. Az élez olyan, mint a tűzijáték, gyönyörködtet, elvakít, de gyakran perzsel is.

A nagyszellem szikráit kevesen érték meg, s azok inkább csodálást ébresztenek, mint rokonszenvet, nem ritkán irigységet és féltékenységet, — és sokszor feszélyezve ülünk oly társaságban, hol például egy nagy tudós jelen van, ha ez nem ereszkedik le, s mintegy kicsinyebbé teszi magát, mint a milyen.

Az udvarias ember ugy tünik fel, mintha mindenkit szeretne, minek eredménye az, hogy mindenki megszereti őt, szerénynek látszik, másokra nézve magaviselete, nyilatkozatai megtisztelő, ellenkezőleg, ha valaki velünk szemben nem eléggé udvarias, azt hisszük, hogy nem tisztel, s ez sértő.

Nagyon természetes, hogy az udvariasság azon szokásokat kell hogy respektálja, a melyek azon körben, melyben mozgunk divnak. Ha egy diplomata köznökbe jönne, s itt minden lépését taglejtését, szokijektését a megszokott szigoru udvari szabályok szerint végezné, nevelésé sőt utálatos lenne, gyakori hajlongásai után pedig szolgáltságára, sőt jellemtelenségre következtetnénk.

Az udvariasságot tehát a társalgásban ugy kell alkalmaznunk, hogy az, ki iránt ezt tanúsítjuk, benső indulatból keletkező megtisztelésnek vegye

Levelezés.

Várfalva.

Tekintes Szerkesztő úr! Az ez előtti — nem tudom melyik számaiban, a „Haladásnak“ említés volt tőve némi gyilkosági merényléről, egyszer Csegezbe máskor máshová lokalizálva és elferdítve, de a valódi tény így áll: A múlt évben egy Kövendi szolgálégény a bogáti uton itatás közben összeszólalkozott egy Bágyoni pakulárral, a kit ostorával meg

is legyintett. A megtorlási bosszú mostanig fort a pakulárban, s a minap — nappját szinténem tudom — ökreit hajtván a szolgálégény legeltetni, ismét találkozott a juhásszal, a ki azt kérdozte veszőlytársától: „mikor jössz haza he?“ „Öste“ — volt a válasz — „majd meglátom“, szólt a juhász. A béres rendeltetése helyére terelvé ökreit, egy szolgáltságával, semmi rosszat se gyanítva, lefeküdt és aludt. Ez alatt a pakulár haza ment turmájával fejt, és aztán complex társait összegyűjtötte, jól pálinkáztak és felfegyverkezve fejszével, késsel és vasvillával, felkeresték a legényt s alva találván, előbb a fejsze élével egy csapást tett egyik a főre, a másik vasvillájával meg öklelte, a harmadik kését verte bele, míg a 4 5-ik ütötték agyba föbe, a míg meghalt. A másik legény a véres reszre felébredt és kerekét oldott, de a gyilkosok, hogy szemtanuul megne maradjon utánna eredtek s lábszáran arra is egy fejsze vágást s több ütéseket tettek, de le nem verhettek, s így menekülvén, vérbe köpülve haza vonszorgott Kövendre, a hol a szomorú történetet elbeszélte. E lesumtó történet annál leverőbb lett a bús apára, mert fia kegyetlen legyilkoltatása hirejöttével egydöben haldoklott egy hajadon leánya, s így egyszerre két gyermekét vesztette.

Orbok Ferencz.

Tordavárosi tüzrendőri szabályok.

Miután nem lehetünk eléggé ovatosak a tűzveszély megelőzésére ugy ennek elháritására szolgáló intézkedések alkalmazására mindent megtenni a község érdekében véünk cselekedni, midőn a Torda városában érvényben lévő tüzrendőri szabályokat közzé tesszük.

Az 1871. évi XVIII. t. cz. 22 §-ának g.) pontja értelmében Torda városa részére a következő tüzrendőri szabályok léptetnek életbe:

1. Minden háztulajdonos köteles 10—30 veder vizet tűz esetére készletben tartani.
2. Magán kutak birtokosai kötelesek tűzvész esetén azokat vízmerítésre átengedni.
3. A tűz körül levő házak s udvarok nyitva tartandók.
4. A mely városrészen a tűz támadt, minden háztól egy egyén tartozik megjelenni s a tüzoltóparancsnok felszólítására szivattyu nyomásánál segédkezni, a kiknek pedig szekerük van, vízfordásra kiállítani.
5. Szülők, tanítók, mesteremberek szorosán kötelezetnek, hogy gyermekeiket, tanítványokat, inasokat, kik még nem képesek dolgozni, a tűz helyétől tartsák vissza.
6. Hogy a tüzoltók munkásságukban tetlen nézők tömege által ne gátoltassanak, az égő tárgy környéke a rendfenntartók által elzáratik s ezen zárt körbe csak annak lehet bemenni ki dolgozni akar.
7. A tüzoltók működését beleszólással, beleavatkozással zavarni vagy akadályozni tiltatik s egyleti szerelvényekhez nyulni senkinek sem szabad, kivéve, ha a tüzoltó-egylet által arra felszólittatik.
8. Netáni balesetek könnyebb elkerülése végett, melyeneket a feeskendők, vizkoesik stb. gyors elrobogása az embert meg közt okozhatna, kötelezetnek a tűzhez igyokezők a járdákon menni.
9. A tüzoltó-egylet szerelvényei elől az adott kurtjelre tartozik mindenki azonnal kitérni.
10. Hogy a tüzoltó-egylet tagjai és a polgárság azonnal tájékozhasa magát a tűz hollétééről, a harangokkai jelzés: a piaczi fertályban 1-es, a varga-utczában 2-ös, az uj tordaiban 3-as kongatással fog történni ezen kívül a tűz irányában a tornyokba nappal veres lobogó, éjjel veres lámpa tüzendő ki.
11. Egy hattagu tüzmotóze bizottmány alakittatik, melynek kötelessége minden tűzveszélyes épületeket, gyulékony anyagoknak tűzveszélyes felhasználását stb. a hatóságnaq fejjelenteni s azok gyors orvoslását eszközölni

Ezen bizottmány felerészben tüzoltókból alakítandó. A bizottmánynak minden hju, raktár, pince megtekintése szabadságban áll. Ezen tüzrendőri szabályok pontos meg nem tartása, mint rendőri kihágás, 1 frtól 25 frtig terjedő pénzbírsággal büntetendő. Az ily némű bírságokból lefolyó összegek a tüzoltó-egyletet illetik.

E közzététel Torda város lakosságának a szemelött tartandó szabályokat emlékében feleleveníti, más községeknek pedig alkalmazásba veendő mintául szolgálhat. —

— Az első évnegyed e hó 15-én lejárván teljes bizalommal kérjük lapunk pártolót az előfizetések megújítására.

Eddigi pályafutásából lapunknak mindenki meggyőződhetett, hogy komoly vállalatot indítottunk meg, mely a fővárosi sajtó ismerését már eddig is kivívta.

Iparkodni fogunk e téren tovább mozogva olvasóink és a sajtó megtisztelő elismerését ezentul is kérdelemni és azt megtartani.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 6 frt. — kr.
Félévre . . . 3 frt. — kr.
Negyedévre . . . 1 frt. 50 kr.
Helyben egy hóra — frt. 60 kr.
Lapunk minden Szerdán és Szombaton pontosan jelenik meg. Tordán, 1877. augusztus 4-én.

A kiadó hivatal.

H i r e k.

— Az új-tordai állami elemi népiskolát, mint értesülünk, a magas kormány leiratában engedélyezi. — Oly jótémény melyet Utorda megérdemel, s melyet mindenesetre meg is fog becsülni.

A török sebesültek részére Uj-Tordának derék hölgyei mint egy előbbi cikkből kiténik, 55 frt 45 kr. segélyt gyűjtöttek, ezen összeget a mai postával a budapesti császári ottomán főkonsulatusnak elküldöttük. — Ugyancsak Uj-Torda hölgyei jelentékeny tétéről és karkötőkről is gondoskodtak, melyek 14 nap alatt elkészülnek s rendeltetési helyükre elküldetnek. Mind oly tény mely nem szorul díszletre, s melyet a teljesített nemes kötelesség édes érzete annyira megdicsér és felemel.

— **Nagy Sándor**, felvinczi börtönőr, 1 frtot küldött a török sebesültek javára. Fogadja érette főrrő közönetüket.

— **A török sebesültek javára** lapunk bezártakor vettük Tóth István és Tóth Márton urak 35 frt 1 kr.; Székely László és Miklós Sámuel urak 58 frt 30 kr. összegű gyűjtését, a nagy lelkű adakozók névsórárt, helyszüke miatt csak a jövő számunkban közölhetjük! Lapunk eddigi gyűjtését 174 frt 26 kr. illetékes helyre elküldöttük.

— **A tordahasadékot** és Torozkó vidékét feltűnően sokan látogatták a folyó évben meg, és látogatják még most is. Kolozsárról, sőt Magyarországról is számos vendég fordult meg e czéltől városunkban. E vidékek meg is érdemlik a fúradságot, s a gyönyör melyet szemlélésök nyujt bőven kárpótolja azt.

— **A t. postamester úrhoz** egy kérésünk volna. Nem lehetne-e a fűtőren, a közönség kényelméért, s főleg az idegenekre való tekintetből, valamely kereskedésnél egy levél szekrényt kitenni, és ugyanott levelezési lap és levél bélyeg eladást kieszközölni? Ezen intézkedés által hálára köteleznék a közönséget. —

— **A színészek** működését szabályozandó, czélba van véve, hogy az ország kerületekre osztassék. Egyik ilyen kerületet képezné Torda, Enyed. Gy.

fehervár, Déva — Enyed fő, az az téli állomással. Egy színigazgatónak csak e körben lenne szabad mozogni. Hogy mi czél lenne ez által elérve, még távolról sem sejtjük; mert bizony egy városba hiába jön színtársulat, „szabály szerint”, ha az ideény, ennek viszonyai szerint nem alkalmas. S kérdés az is, hogy a kerületbe beosztandó színtársulattal meg lesznek-e a városok elégedve. Ez intézkedés megint ráma, kép nélkül. Igyekezzenek a színészetet lényegében javítani, s ne szabályozzák a művészetet paragraphusokkal, midőn azt semmi sem korlátozhatja, s csak függetlenségében terjesztheti ki magos röptű szárnyait.

— **Az unitáriusok** egyházi főtanácsa ez évi gyűlést f. Szeptember hó 2-án tartotta meg Kolozsárról, mely gyűlésre városunkból is többen be mentek. Ez ideig még tudósítást nem kaptunk a gyűlés lefolyásáról, de gondoskodtuk, hogy ha azon közérdekű határozatok hoznának, azokat t. olvasóinkkal közölhessük.

— **A töröksebesültek számára**, N.-Enyeden is gyűjtést rendeztek, s lelkes polgárok eszközölték azt. E közben az ev. lutheránus kántorhoz is beszóllottak, kitél azt az elmés választ nyerték, hogy ő a török politikának nem barátja, de ha mégis mindenkép adnia kell, szívesen ad 2 font egérkövet. Ez úr a száz kántorok humanus osztályához tartozik, kik az emberek szenvedéseit arzenicummal gyógyítanak, megérdemelnék, hogy ecelesiája képébe szintén ily élelemmel lássa el. Minő erkölcsi oktatást várhat ettől az ifúság?

— **A magyar vasutak és a háboru.** Az orosz-török háboru folytán egyes hazai vasutaink is a szállítás egyik ágában érezhető lendületet nyertek. Így a tiszavideki, erdélyi és magyeleti vasuton, Bécsből, Budapestről, de a napokban Párisból is érkeztek nagyobb mérvű, töbnyire gyorsárszállítványok Aradon át Brassóig, melyek mind az orosz főhadiszállásra szánva. Tartalmuk töbnyire palackborok és finom szeszeselemek, valamint nyaláknak. Brassóban, mint az „Alföldet” értesítik, az oroszoknak külön szállításuk van, ki a küldeményeket átveszi és Bukarestbe továbbítja.

— **Orosz-oláh veszekedés.** Károly fejedelemnek minden erőfeszítése, — és látszólag sikere is — hogy országa fajt a török fegyverek alatt elvéreztesse, ha ugyan jóelve hősiessen meg nem képes megerősíteni a románokban az oroszok iránti sympathiát, sőt az ellen-szenv, mint erre folytonosan utalhatunk, napról-napra növekszik. Mint a „Times”-nek jelentik, utóbbi időben erős surlódások voltak orosz és román tisztek közt. A nikápoli orosz parancsnok egy román katonát megkorbácsoltatott, s ezen honi brutalitás borzasztó ingerültséget keltett a román tisztekben és csapatokban. Az ezred tisztei a tényállás konstatálása végett ezredesökhöz mentek, s azt mondták, hogy míg elégtételt nem kapnak, mindenikök ki fogja hívni az első orosz tisztet, a kit előtalál. Heves jegyzékváltás folyt e miatt a két főhadiszállás közt. Végre orosz részről elégtételt „igérték”, mely mindeddig azonban csak ígret. Jászvásárról is írják a „N. Frei Presse”-nek, hogy a kozákok magaviselete folytán, a kik rabolnak, kiesapongók, az alsó népben nagy félelem és aggodalom uralkodik.

— **Az orosz hadsereg** élelmézése körül történt sikkasztások szörnyű mértéke csak most kerül napfényre. Radsjelnajában járt bizottság hajmeresztő sikkasztásokat, gaz csalást állapított meg a hadsereg szükségletéről gondoskodók működésében. Radsjelnajában 3923 zsák lisztet teljesen haszonvehetetlenek talált. 2679 zsák elrothadt s a többi a keverés (árpával, vad zabbal) hasznavehetlenné tette. 500,000 pud szénából 180,000

pud hiányzik. A széná azonfelül rosz s tele van szalmával és füvel. A 11,600 esetvert zab szintén kárba veszett; az árpa mennyisége még nines meghatározva, de arról szó sincs, hogy a csapatok használhassák. A felügyelet is botrányos volt. Minden megázott és elrothadt. A bizottság folytatja kutatásait.

— **A nihilisták pörét** közelebb fogják Szt.-Pétervárott tárgyalni. Érdekes világot vet az orosz társadalmi viszonyokra azon körülmény, hogy a tömérdék vádlott között igen sok a műveltebb osztálhoz tartozó egyéniség, sőt szép számmal vannak olyanok is, akik államhivatalokat viseltek. — Így, a 198 vádlott közül 82 nemesember, 17 volt hivatalnok, 7 volt katonatiszt és 33 lelkész.

Muszka kém. A nagyváradi rendőrfőkapitány, mint a „Sz-g” megbízható forrásból értesül — Brassóból magánaton figyelmeztetést vett, hogy a napokban így muszka kém érkezend Erdélyből Nagyváradra. A levélben az illető ur személyleírása is közölve van. Reméljük tehát, hogy nem szalasztják el ő kigyelmét.

CSARNOK

I b a m.

(Beszély)

I.

(Folytatás.)

A Nyugoti oromok néhány völgye fellettékes párázat borongott. A társaság minden tagjának szeme e finom könnyű felhőn függött.

Jusszuf most megszólalt:

— Én gyanitom, hogy a moszkok okozzák ama füstfelhőt. Körülbelül tegnapelőtt átkelhetek a Balkánon, ha igaz, a mit nekem tegnap egy bolgár beszélt. Minden arcz elsápadt e hirre.

— Miért nem mondtad ezt nekünk? kiáltának fel dühösen.

— Először azért mert a bolgár rézszeg volt, nem adhattam teljes hitelt neki, most pedig megvagyok győződve szava igazságáról, ama bolgár asszony is a forrás mellől ezt kiálthatta utánnunk; másodsor azért, mert nem volt szándékom titeket kosza hirrel fölidítani, harmadszor mivel nem tulajdonítok nagy fontosságot e eseménynek, mert valami hitvány repülő csapat jöhetett át szétnézni e vidéken, negyedszer és utoljára azért, mert nem kerdeztek felel hideg vérral Jusszuf bég.

— Sípka tehát orosz kézben van! — sohajta fel egyikök.

— Nines még! mondá Jusszuf — az a vadrozsza*) még sok moszkonak fogja tuskéivel elvenni kedvét e világban maradástól. Mint halottam egy mellékösvényre kerültek, bolgárok által vezetettve.

— Most pedig csatáznak a miénkel — kiálta egy másik, — Ziman bej vagy pedig Reuf Pasa most vizitálja utlevelüket; én megyek részt venni e harcban, ki tart velem?

— Én is. Én is! — kiáltának fel minnyáján.

— Mit mondanak majd otthon? — hangzott föl Mustafa aggodo szozata.

— Ne busulj öreg! — csak is azt fogják atyáink mondani, hogy ez többet meg ne történjék! vigasztalá őt Ha-szán. Szégyen volna reánk nézve legalább ebben az egyben részt nem vennünk. S aztán én már föltettem magamban, hogy ajándékba testvéremnek egy kozákokat fogok vinni elevenen, lovastól.

A többiek fölnevettek erre s a következő percben a kis csapat megeresztett kantárral száguldott nyugat felé.

II.

Kora hajnalot késő estig viszhangzott a Balkán rengetegeiben az ottomán harcok csatakiáltása.

Látta e harcot a sziklák szülötte a szilaj Ferdis s szégyenpirulva hajta hab-

*) Sípka bolgár szó, vadrozsát jelent.

jait a Tundsza felé. Eddig magát tartá az Elena-Balkán egyedüli lovagjának, utolérhetlennek a gyorsaságban, hasonlíthatatlannak az erőfeszítésben, midőn az aútját álló sziklatömböket kellett leszágnatni s most látta, hogy a mozlim bajnok gyorsabban a halálveszélybe rohan, az ellen soraira tüzelni, s erősebbek észak zord harcsoainak utját állani.

Látta e harcot Irak — Arabi és Adzezira őslakoinak istene, a nap, s reggel az ozmán föld ellenségeinek meglátásán haragosvörös arca bizonyára azért öltözött este az öröm bitorjába, mert meggyőződött arról hogy az ottoman harcsook vitézsége hasonlíthatlan, bátorsága megtörhetlen.

Mikor a fák árnyai legjobban meg rövidültek akkorra vissza lett verve a vesztett támadó orosz had; azonban erősítéseket vonva magához délután ujra kezdé a délelőtt földadott harcot.

Órákig tartotta föl a csekély török haderő a győzelem reményével támadó ellenséget. De hiába volt minden vitézség, minden erőpazarlás, a moszkoknak egy új, általános rohama elragadja a győzelem babérját fejeik körül.

Látja ezt a vezér s fájó sohaj kél széles melléből. Nem magát sajnálja a derék katona, hanem sajnálja a vitéz seregét; szegény elhagyatott hazáját, melyen nem segíthetnek haláluk látal. Hiába ontják vérüket, Rumilia síkjai csakhamar oly gyászos sorsra jutnak, mint Bulgária völgyei. — Allah elhagyta őket!

A parancsnok kíséretével egy halmon állt.

KÖZGAZDASÁG.

Kiállítási ügyek. A párisi kiállítás m. orsz. bizottsága legutóbb tartott ülésében majdnem kizárólag a téréfelosztással s a szükségképp beállandó reductiókkal foglalkozott. A mutatkozó térhány miatt a közp. bizottság feliratot intézett a földm. ipar-és kereskedelmi miniszteriumhoz az iránt, hogy hivatalos uton az osztrák és a magyar központi bizottság között a téréfelosztás iránt fenforgó vitás kérdésnek Magyarországra nézve kedvező megoldását eszközölje ki. Az osztrák bizottság felfogása szerint a quotaszerinti téréfelosztás az egész területre az utak beszámításával volna alkalmazandó; holott a magyar bizottság nézete szerint a felosztás csak a tisztánkiállítási czélokra használható területre terjedhet mely felosztás 140 □ méterrel volna kedvezőbb Magyarországra. Egy csárda felállítás elvileg óhajtanónak mondatott ki ha oly vállalkozó akad ki a bizottságnak kellő erkölcsi biztonságot nyujtván a kivitelre nézve saját költségén, a nélkül hogy az országos alap vétetnék igénybe, — állítaná fel.

A szekrény-mintákra kiirt pályázatnak eredménye az volt, hogy a benyujtott 8 tervek egyike sem felelvén meg tökéletesen a kívánt czélnak, az építész-mérnök kéretett fel az észlelt és felemelt hiányok elkerülésével egy a felmerült nézeteknek megfelelő szekrényterv elkészítésére, mely után a bizottság egy normal szekrényt fog mintául elkészíteni.

Székely Mihály, tanár az erdészeti kiállítás előadója a termelési és kereskedelmi adatokkal ellátott külön katalógus elkészítését és ingyen vagy igen mérsékelt áron leendő kiosztását hozta javaslatba, mely javaslat el is fogadtatott. Az összes kiállításban csak is az ethnografiai, régi művészeti és anthropologiai külön kiállítások iránt mutatkozott csekély részvét a honi közönségben; minthogy pedig e téren hazai muzeumaink és tudományos gyűjteményeink sok általános érdekűvel bírnak, kívánatos volna illető helyen a kiállítás iránti buzgalmat az általános tudományos világ érdekében felébreszteni.

A mi a kiállítóknak nyújtandó vitelbér kedvezményeket illeti, az Erzsébet-vasúttársaság saát részéről és az ezzel összeköttetésben jálló német társulatok kijelentették, hogy Bécsből Avricourtig a francia határig kiállítási tárgyakat oda a rendes vitelbérért és visszafelé ingyen szállítani hajlandók; — Avricourtól Párisig pedig oda is, vissza is fél áron, úgy hogy a kiállítandó tárgyak kifelé Bécsből Avricourtig a rendes fuvart, — Avricourtól Párisig a fél vitelbér, és visszafelé Párisból Avricourtig a fél vitelbér fizetnek és Avricourtól Bécsig bérmentesek volnának. — Mihelyest a honi vasúttársulatok nyilatkozata az általuk nyújtandó kedvezmények iránt a bizottság kezében lesz, részletes értesítés fog a bizottság által közzététetni, mely azon feltételeket is tartalmazni fogja, a melyek alatt ezen kedvezményeket a kiállítók élvezendik.

Kimutatás.

A tordai kisegítő-társulat forgalmáról 1877. augusztus havában.

Bevétel.	
Pénztári maradvány július hóról	13005.94
Havi rendes és rendkívüli betét	7647.53
Könyvdíjban	1.70
Kamat, provisio és váltódíj	1673.41
Bélyeg díjban	46.15
175 tagtól visszafizetett költsön	42444.—
Összes bevétel	64818.73
Kiadás.	
177. Váltó mellett költsön	44314.—
Kezelési kiadás	425.25
Bélyegre	45.10
Tőke visszafizetés	12046.73
Pénztári készlet	7987.65
Összes kiadás	64818.73
Torda, 1877. szeptember hó 1-én	
Közli a felügyelő választmány.	

Piaczi árjegyzéke

a tordai vásárra 1877. szept. 1. hozott tárgyaknak

1 hectoliter: t. buza 7 frt. 50 Tavaszi tisztabuza — frt. — Elegebuza 6 frt. — kr. rozs 5 frt. — Arpa 3 frt. — kr. Zab 2 f. — kr. Törökbuza 5 frt 50 kr. 1 méter mázsa széna kötetlen 2 frt. — kr. Alomszalma 1 méter mázsa 25 kr. — Tüzifa 1 köbméter 3 fr. 20 kr. marhahus 1 kilogramm 36 kr Disznóhus 1 kilogramm 56 kr. Turó 1 kilogramm 48 kr.

Távirati tudósítás a bécsi füzsdéről szept. 4. 5% Metaliques 64.15. — 5% Nemzeti kölesön 66.90. 1860-iki államkölesön 74.55 Bankrészvények 112.— Hitelrészvények 854.— London 197.— — Urbéri kötvények: Magyarországi 119.55 Temesvári 75.50. Erdélyi 75.— Horvát-szlav. 73.80. Ezüst 104.80 Cs. kir. arany 5.69. — Napoleond'or 9.56. 1/2

Nyilt tér.

Jelzalog kölcsönök

a biradalom barmely részében telekkönyvvezett földbirtokra 1000 frttól kezdve bármely magasösszegig 5 vagy 6% kamatra a legkedvezőbb módozatban mellet törlesztésre, a leggyorsabban eszközöl 5000 frton felüli kölcsönknél feltűnő előnyt nyújt. Békeblezett terhek kifizetése s töröltetése szintén eszközöl tetnek, számos elismerő bizonyítékokkal bir a már elintéztett jelentékeny ügyletek előnyös és gyors kiviteléről. Bővebb fölvilágosítást készséggel ad a hatóságilag engedélyezett általános

„Ipar-, és kereskedelmi ügynöki iroda“

Kolozsvártt Páris utca 19-ik szám saájátház.

Értekezhetni posta útján, vagy személyesen, naponta délután 1—4 óráig.

Felelős szerkesztő és kiadótlajd.: Volz B.

H I R D E T É S E K.

Könyvkereskedés Tordán.

Városunk és környéke rég idő óta nélkülözötte egy NYOMDA áldásdus befolyását, valamint egy KÖNYV- és PAPIR-ÜZLET létezését, és így a több oldalról nyilvánult kívánalmaknak és az általános érzett szükségnek hiszünk eleget tenni, midőn ezennel szerencsések vagyunk köztudomásra juttatni, hogy az itteni piacon egy

Könyvnyomdát

állítottunk fel, öszvekötvén azt egy

könyv-, mű-, hangjegy-, író-, rajz- és papir-raktárral

és igyekeztünk azt a kívánalmaknak megfelelően berendezni. — Egyszersmind a

„HALADÁS“

ezimű lap mint Torda-aranyos-megye közlönyének kiadását elvállaltuk és erre a lap homlokán kitett feltételek mellett előfizetéseket elfogadunk. — Megrendelhetők még

mindennemű nyomtatványok, magán vagy hivatalos czélokra, gyászhirek, szinlapok, névjegyek, levélpapírok, és borítékok, hirdetések, jelentések, falragaszók, meghívók, vendéglői étlapok,

a legjutányosabb áron, — és kaphatók ügyvédi váltó és sommás keresetek, végrehajtási kérések, meghatalmazványok sat., könyvek különösen az oskolák használatára magyar és román nyelven, imakönyvek, ipar és kereskedelmi sima és vonalzott könyvek valamint zseb-jegyzőkönyvek.

Ezekon kívül a raktárunkon netalán nem levő bár mely nyelvű irodalmi termékre és egyéb szakmánkba vágó czikkekre megrendelést elfogadunk és gyorsan eszközölünk. Végül író és rajz papírok és eszközök minden fajtájából nagy választéku raktárt tartunk.

Vidéki megrendelések a legnagyobb figyelemmel eszközöltetnek.

Tisztelettel kérjük tehát a n. érdemű közönség szives pártfogását és ebből kifolyólag becses megrendeléseit, melyeknek eleget tehetni és a közönség meglegedését kinyerni legfőbb törökvésünk leend.

VOLZ és TÁRSA

Dr. Harmath Márton ur házánál.

Díjt csak sikeres gyógyítás után fogad el.

Figyelemreméltó idegbajok- és nehézkórbak szenvedőknek
Legujjabb feltalált gyógyimód számtalan hátairatot mutathat fel sikeres gyógyításról

Sylvius Boas

Specialista idegbajokban

Értekezhetni reggel 8 órától este 8 óráig

BERLIN SW.

Friedrichstrasse 22.

Levélbeli megbeszérésre is.

[15—35, 102]

A „Tribüne“ 182-ik számában következő czikket hozza.

Ha minődjárt nem tagadhatni, hogy újabb időknél a gyógyászat terén könyvenhívók, kizsákmányolása a legkülönfélébb kísérletek tétetek nevezetesen a sok titkos szerkekkel való üzérkedés tőpöntjárt érte azt sem lehet elítélőlni hogy számtalan segédcsereket mutathat az újabb gyógyászat melyek a legbiztosabbban hatnak s mégis kevésbé ismeretesek. Ezek közé tartozik az **Aucium orientis**. A kelet mostanig alig ismert gyógyfűveiből készítették s a veyrészet és a orvosi kar első tekintélyei által megvizsgáltatott. Eltávolítja a legnagyobb fokú nezhérkört mell és gyomorörsőket. Ki a most nevezett betegségeket s az azoknál akalmattani szokott szerkek hatástalanságáról tudomával bir az mindon esetre nagyra fogja becsülni e gyógyyszer számtalan hányliakozat bizonyítja sikerét A betegség s annak alapotáról beklüdtött értesítésre megklüdtöm gyógyyszer melyhoz egy részletes utasítás van assatolva. Melegen ajánljuk tehát **Sylvius Boas** urat Berlin, (Friedrichstrasse 22, 1. Etag) mint ideg bajokban egyedül biztosan kezelő gyógyis n. í: csak azértis mitután díját csak sikeres gyógyítás után fogad el.

Hirdetés!

Alólirt csak most érkezvén Tordára helybeli kereskedő MEZEL SÁNDOR urnál rendeztem be

Szoba és Butor festő

műhelyemet, és elvállalom minden e szakmába vágó munka gyors elkészítését a lehető legjutányosabb áron mellett és ennek folytán ajánlom magamt a n. é, közönség becses pártfogásába.

József László.